

fig, nemlig Indflydelse paa Sogneforstanderskabsvalgene, da det derved bliver dem muligt at faae nogle af deres Midte ind i Sogneforstanderskaberne.

Med Hensyn til Amtsraadenes Sammenfætning og Valg, skal jeg kun bemærke, at her viser det sig, ogsaa, at det er Gaardmandsklassen, som faaer en overveiende Andeel i Valgretten, idet det er Valgmænd fra Sogneforstanderskaberne, der skulle vælge 6 af 9 Amtsraadsmedlemmer. Her kommer en ny Klasse frem, nemlig de, som ere i Besiddelse af Betingelserne for Valgbarhed til Landstinget med Hensyn til Statteydelse eller Indtægt, der faae Ret til at vælge 3 af de 9 Amtsraadsmedlemmer.

Naar vi sammenholde Valgrets-betingelserne til Sogneforstanderskaberne og Amtsraadene ville vi let see, at det er Gaardmandsklassen, som faaer en væsentlig Indflydelse paa Valgene; vi ville see, at der er indstødt en Modification med Hensyn til Sogneforstanderskabsvalgene i en friere Retning og med Hensyn til Amtsraadsvalgene i en mere conservativ Retning, hvortil kommer, at Amtmanden og en af Provsterne vil baade have Sæde og Stemme i Amtsraadene. Gaardmandsklassens store Betydning mellem Landbefolkningen troer jeg er saa anerkjendt, at jeg ikke behøver at tale derom, og derfra mener jeg, ogsaa, at Grunden er til den Berettigelse, at denne Klasse skulde have større Indflydelse paa Valgene. Jeg skal derfor ikke længer opholde mig derved. Kun vuffer jeg endnu med et Par Ord at omtale Embedsmændenes Stilling til de communale Raad, og da navnlig Sognepræstens med Hensyn til Sogneforstanderskabet. Man hører jo mange forskjellige Meninge i den Henseende, idet Nogle mene, at Sognepræsten er en altfor uundværlig Person i et Sogneforstanderskab. Erfaringen har vist, at dette ikke er Tilfældet; thi i saa Fald maatte Forretningerne i Sogneforstanderskabet være gaaede istaa hver Gang der indtraadte Vacance, eller hver Gang en Anden blev udnævnt til Formand. Dette er imidlertid ikke skeet, og efter dette Forslag skal han beholde sin Stilling med Hensyn til Fattig- og Skolevæsenet som hidtil. Der er, altsaa, kun Tale

om, at Sogneforstanderskabet kan undvære ham til de andre løbende Forretninger; men jeg maa, for at betage dem, der nære Frygt i saa Henseende, denne, gjøre opmærksom paa, at det staaer i Sognets Magt at vælge Præsten og efter dette Forslag kunne tillige Skolelærerne blive valgbar; og altsaa vil det dog vel være væsentligt, at der skulde kunne findes et Sogneforstanderskab, hvorved der ikke skulde være et Medlem, der kunde føre en Protocol eller den nødvendige Correspondence. Derimod er der paa den anden Side Andre, som have anført, at Sognepræsten aldeles ikke burde have med Sogneforstanderskabet, at gjøre, at han ikke burde paalægges at deeltage i verdslige Forretninger. Jeg har i den Henseende holdt mig til den tidligere Bestemmelse, skøndt det forekommer mig, at der kan være Meget i den Indvending; men da hans Forhold til Fattigvæsen og Skolevæsen staaer meget nær i Forbindelse med hans øvrige Gjerning, saa forekommer det mig, at vi godt kunne vedtage denne Bestemmelse, indtil vi faae en fuldstændig Communalanordning.

Med Hensyn til Amtmandens og Provstens Stilling til Amtsraadet har jeg derimod havt langt større Betænkelighed, og jeg vilde ikke have optaget denne Bestemmelse i det foreliggende Lovforslag, hvor nødtigt jeg end vilde udskyde nogen af de Bestemmelser i det tidligere, af vor høitærede Minister indbragte Forslag, naar ikke den Betragtning bestandigt havde gjort sig gjældende for mig, at vi ere i en Overgangsperiode, og at dette Lovforslag, dersom det ophøies til Lov, maa betragtes som en Overgangslø. Den nuværende Communalforsætning er en Levning fra en ufri og ufølgelig Tid. Reformer i den ere nødvendige, hvilket tidligere bestemt er udtalt ved mange Leiligheder og navnlig i denne Sal, da Rigssamlingen vedtog Grundloven og indførte i den § 96; men desuagtet maae vi, som gjerne ønske, at denne Grundlovsbestemmelse skal faae Liv, ikke troe, at Reformerne jo vilde støde paa Vanskeligheder. Vi maae ikke troe, at vi med Lethed med Gøt kunne faae en fri og selvstændig Udvikling af vor communale Tilstand sat igjennem. Vi maae være tilfredse med en langsom Udvikling, som gaaer